

A man with a beard and a backpack is walking on a city street at night, looking at his smartphone. The background is blurred with city lights and buildings. A teal vertical bar is on the left side of the image.

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente De Ronde Venen

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

Gemeente De Ronde Venen
T.a.v. de leden van de Raad
Postbus 250
3640 AG MIJDRECHT

Amstelveen, 16 juni 2022
Kenmerk: JB/JvS/HV/AA22-1224

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente De Ronde Venen (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 29 september 2021, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

De jaarrekening van de gemeente De Ronde Venen geeft een getrouw beeld. Ten aanzien van de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening verstrekken wij een oordeel met beperking.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente De Ronde Venen bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle. Gelukkig heeft een belangrijk deel van de controle weer bij u op het gemeentehuis plaats kunnen vinden, wat het eenvoudiger en plezieriger maakt.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

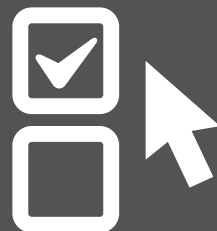
BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. J.M.A. Brak RA
Partner en extern accountant gemeente De Ronde Venen

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid.
- ▶ In onze controleverklaring geven wij een beperking inzake de rechtmatigheid.
- ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.040.000 respectievelijk € 3.120.000.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022

Op basis van de interim- en jaarrekeningcontrole 2021 zijn de belangrijkste aandachtspunten voor komend jaar:

- ▶ Verstevigen proces rondom EU-aanbestedingen.
- ▶ Doorontwikkeling van het “Business Control Framework” naar rechtmatigheidsverantwoording over 2023.
- ▶ Versterken van de IT-beheersomgeving zodat alle gewenste functiescheiding aanwezig is.

RESULTAAT 2021

(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	-3.797	2.046
Mutatie reserves	-818	-2.636
Resultaat	-4.615	-590

Het resultaat over 2021 bedraagt € 4,6 miljoen voordelig na mutaties in reserves (2020: € 1,5 miljoen nadelig), terwijl € 0,6 nadelig was begroot). Het resultaat wijkt circa 3,9% af van de totale begrotingsomvang. Deze afwijking ligt boven de drempel die wij als passend beschouwen voor gemeenten. Een belangrijke oorzaak ligt in de uitspraak van de hoge raad na balansdatum waarmee 950.000 voordelig resultaat is verwerkt. De overige oorzaken worden toegelicht op pagina 13.

ONTWIKKELING GREX / SOCIAAL DOMEIN

GreX I De grondexploitatie Land van Winkel en De Maricken lopen op hun eind, alle opbrengsten zijn gerealiseerd. Voor Stations locatie is het sociale woningbouw deel nog te realiseren (€668.000).

Voor alle grondexploitaties te samen is € 730.000 winstnemering gerealiseerd in het boekjaar.

Sociaal domein I Gemeente De Ronde Venen ziet de lasten in het sociaal domein afnemen € 843.000

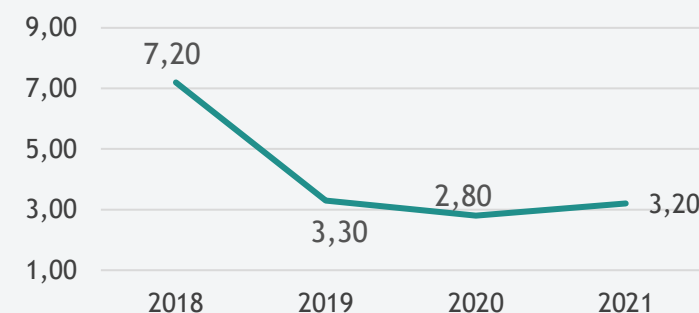
SISA I Het aantal SiSa-regelingen is in 2020 en 2021 toegenomen naar 19. De regelingen vloeien voornamelijk voort uit COVID-19 gerelateerde activiteiten, die de gemeente voor de burger moet organiseren. Het aantal activiteiten nemen voor de gemeente toe, alsmede de taken voor de administratie en afleggen van verantwoording over deze activiteiten.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Aanbestedingsrechtmatigheid: Op basis van de spendanalyse hebben wij de lasten uit hoofde van een aantal contracten als onrechtmatig meegewogen in ons oordeel. De geconstateerde fouten hebben betrekking op diensten en leveringen voor 2021 € 1.449.000 (2020: € 1.760.000).
- ▶ Er resteren geen controleverschillen meer boven de controletolerantie. Wel is sprake van onzekerheden op rechtmatigheid ad € 2.386.000 in verband met het sociaal domein waar niet van alle zorginstellingen (tijdig) productieverantwoordingen, voorzien van een goedkeurende controleverklaring, ontvangen zijn.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.4 Top 3-aandachtspunten voor 2022

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in paragraaf Financiële effecten van coronamaatregelen

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2021

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op de gemeente De Ronde Venen. Hieromtrent hebben wij overleg gevoerd met het management/de directie. De coronacrisis heeft grote gevolgen voor de operationele activiteiten van de gemeente De Ronde Venen. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis beperkt. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact voor de gemeente De Ronde Venen. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting nog het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de 'COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](https://nba.nl/notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening (paragraaf Financiële effecten van coronamaatregelen) en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft een belangrijk deel van de controle weer bij u op het gemeentehuis plaats kunnen vinden, wat het eenvoudiger en plezieriger maakt. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- ▶ De samenwerking was plezierig en constructief.
- ▶ Het proces rondom Sociaal Domein heeft wel vertraging opgelopen. In de bezetting van Sociaal Domein zien wij kwetsbaarheden, wat heeft geleid tot vertraging in de oplevering van onderliggende documenten.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden.

De gemeente heeft er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente De Ronde Venen heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen.

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- ▶ Tozo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- ▶ Tozo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen van € 3.027.487. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2021 bedragen € 2.316.000 voor levensonderhoud en € 48.000 verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling de uitvoering hiervan volledig uitbesteed aan de centrumgemeente Utrecht. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het rijk. De accountant van de centrumgemeente heeft de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole d.d. 20 januari 2022 en de nadere richtlijnen van de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA. Uit zijn controle en onze review daarop zijn geen fouten en onzekerheden gebleken.

Overige coronagerelateerde bevindingen

In onze controle hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de impact van het coronavirus op de jaarrekening 2021. De belangrijkste bevindingen uit onze controle die relevant zijn in relatie tot uw interne beheersing of ons oordeel bij de jaarrekening zijn:

- ▶ De Tozo-regeling: de uitvoering en controle is uitbesteed aan Gemeente Utrecht. De lasten, baten en balanspositie zijn in de jaarrekening opgenomen. Tevens is de verantwoording in de SiSa-bijlage opgenomen.
- ▶ De gemeente heeft extra lasten voor Toezicht en handhaving regionale noodverordening coronamaatregelen. Hierbij hebben wij geen bevindingen geconstateerd.
- ▶ De vaststelling van (additionele) subsidies: hier doet zich in beginsel een vergelijkbare situatie voor waarbij een gesubsidieerde instelling de prestaties die tegenover het recht op subsidie staan, mogelijk niet of anders heeft geleverd. De BADO notitie stelt dat het college in dergelijke gevallen moet bepalen hoe om te gaan met deze eventuele afwijking van de subsidievoorwaarden bij de afwikkeling van de subsidie. In dit kader hebben wij de organisatie gevraagd waar prestaties mogelijk niet of anders zijn geleverd inclusief opvolging daarop van de gemeente. De verkregen inventarisatie geeft geen aanleiding tot mogelijke (materiële) rechtmatigheidsissues.
- ▶ Inkopen (kosten): in zijn algemeenheid geldt als aandachtspunt dat ingekochte werkzaamheden mogelijk geen doorgang hebben kunnen vinden, er dus geen prestatie is geleverd en dat facturen in dat geval mogelijk onterecht zijn betaald. In dit kader hebben wij de organisatie gevraagd een inventarisatie te maken van waar in afwijking van het oorspronkelijke contract prestaties anders of niet zijn geleverd en welke afspraken daar met de leverancier zijn gemaakt over facturering. Vanuit onze controle op de inkopen en inlichtingen van de organisatie hebben niet geleid tot (materiële) rechtmatigheidsbevindingen.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2021 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2021 van de gemeente De Ronde Venen een goedkeurende controleverklaring af gegeven met betrekking tot de getrouwheid en een beperking ten aanzien van de rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 52.000 (5% materialiteit) rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	-	327	4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN	-	482	4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	-	1.577	4.2
Lasten factuur ontvangen na balansdatum	62	-	-
Totaal	62	2.386	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.040	3.120	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	832		
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	52		

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben daarom een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen m.u.v. een saldo ad € 1,5 miljoen, hierdoor is ons oordeel bij de jaarrekening ten aanzien van rechtmatigheid aangepast.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 52.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	62	0	§
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	-	327	4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN	-	482	4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	-	1.577	4.2
Aanbestedingsrechtmatigheid	1.449		Zie hieronder
Totaal	1.511	2.386	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.040	3.120	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	832		
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	52		

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen gezamenlijk materieel zijn voor het beeld van de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een oordeel met beperking afgegeven ten aanzien van de rechtmatigheid in onze controleverklaring. De goedkeuringstolerantie bedraagt € 1.040.000 voor fouten en € 3.120.000 voor onzekerheden. Met een totaal van €1.511.000 aan rechtmatigheidsfouten wordt deze goedkeuringstolerantie overschreden.

Europese aanbestedingsrechtmatigheid

De onrechtmatigheden die wij hebben vastgesteld bestaan uit een divers aantal contracten, waarvan een groot deel van de contracten ouder zijn dan drie jaar en/of verband houden met de (in 2022) aflopende grondexploitaties. Een doorkijk naar 2022 laat zien dat op basis van het huidige contractenbestand een beperktere onrechtmatigheid resteert, maar nog onzeker is of deze binnen de tolerantiegrenzen zal blijven. Zoals wij in onze eerdere rapportage hebben aangegeven zien wij in een centrale(re) inkoopfunctie een belangrijke, mogelijke versterking van het proces rond de Europese aanbestedingen.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Verder borgen proces rondom aanbestedingen

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. Ondanks de inmiddels genomen maatregelen constateren wij nog materiële onrechtmatigheden. Naar onze inschatting is niet geborgd dat de beheersmaatregelen volg- en controleerbaar “sluitend” zijn en niet voldoende preventief van aard zijn. Wij kunnen om deze redenen vanuit onze controlerende rol niet zonder meer steunen op beheersmaatregelen in het proces ten aanzien van aanbestedingen. Advies is om meer preventieve beheersingsmaatregelen te treffen ter borging van de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving. Wij adviseren om maatregelen (in de processen) verder te borgen en te evalueren teneinde de kans op fouten in de komende jaren te beperken.

2. De rechtmatigheidsverantwoording door het college, aan de hand van het Business Control Framework

Het “Business Control Framework” is een belangrijke invulling voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De meerwaarde van de VIC voor de organisatie & onze controle kan nog worden vergroot door ‘aan de voorkant’ nog explicieter aandacht te geven aan de opzet en inrichting van de AO/IB per proces alsmede de advisering daaromtrent. Wij constateren dat de VIC in de uitvoering van haar werkzaamheden nu primair gericht is op het, samen met de lijn, uitvoeren van de in het jaarplan opgenomen test aantallen. De VIC in haar aanpak kennis neemt van het proces, maar nog niet een complete controleaanpak plant en uitvoert. Voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college adviseren wij de VIC het sluitstuk te laten vormen voor de verantwoording op rechtmatigheid. Dit vraagt van de VIC een compleet controleplan dat gestructureerd in samenspraak met de rest van de organisatie wordt uitgevoerd. Deze aanbeveling ligt volgens ons in lijn met de ambitie die de gemeente heeft met haar Business Control Framework.

3. Versterken van de IT-beheersomgeving

Onze controle is hoofdzakelijk gegevensgericht doordat de beheersing rond de kritische applicaties voor de jaarrekening niet voldoet aan de norm. Wij adviseren de gemeente om komend jaar aandacht te besteden aan de processen rond de applicaties, maar ook de instellingen binnen de applicaties te verbeteren zodat alle gewenste functiescheiding aanwezig is.

3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Resultaat 2021
- 3.2 Dashboard financiële positie
- 3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Resultaat 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt voordelig € 4,0 miljoen

Het resultaat van gemeente De Ronde Venen over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 4,0 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	-3.797	2.046	-5.843	-4,7%
Onttrekkingen reserves	-818	-2.636	-1.818	1,7%
Dotatie aan reserves	0	0	0	0%
Resultaat	-4.615	-590	-4.025	-3,9%

De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden toegelicht in de jaarrekening onder hoofdstuk “Uiteenzetting van de financiële positie“ op pagina 17.

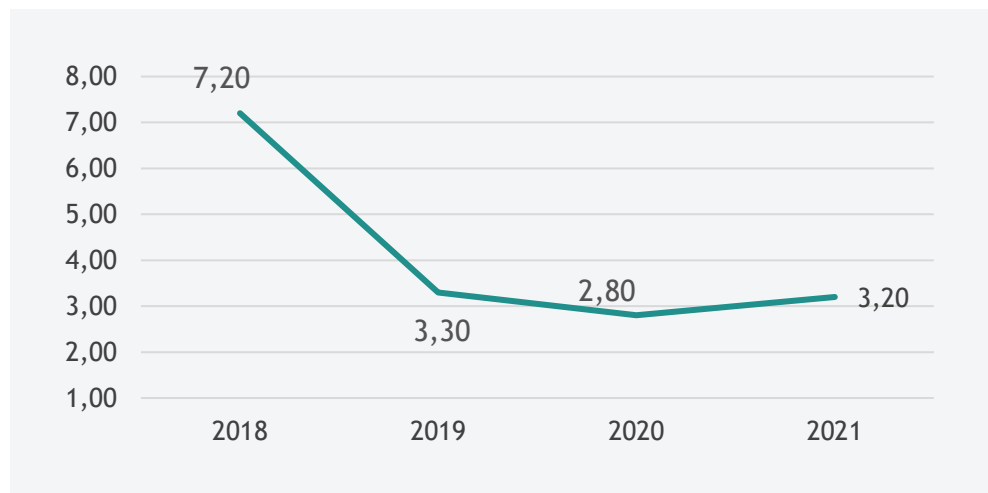
Belangrijkste afwijkingen in het resultaat 2021 op programma's

Het resultaat 2021 wijkt ongeveer -3,0% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Zoals in de jaarrekening terug te lezen is, zijn de grootste meevallers in de gerealiseerde cijfers 2021:

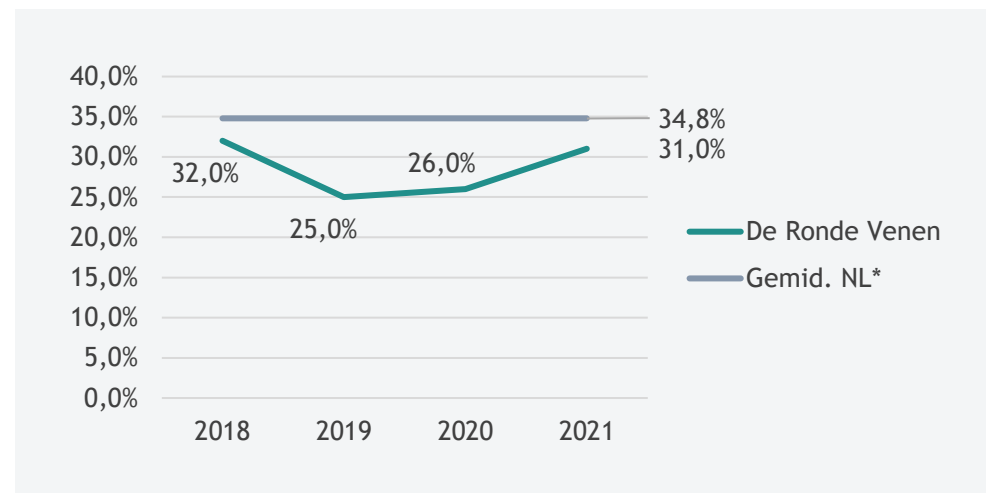
- ▶ Voordeel op capaciteitskosten ad € 1.382.000 veroorzaakt door verloop van personeel gedurende 2021 en lagere reiskosten als gevolg van coronamaatregelen.
- ▶ Uitkomst decembercirculaire 2021 leidt tot een realisatie extra opbrengst € 700.000 in 2021.
- ▶ Voordeel door de uitspraak van het op 12 mei 2022 waarin de Gemeente in het gelijk is gesteld. Daarmee is een voorziening van € 950.000 vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

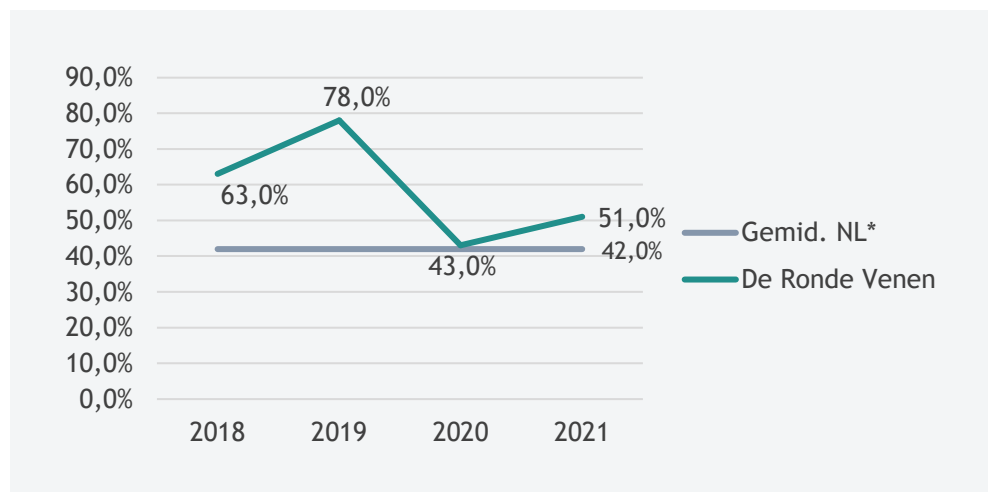
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

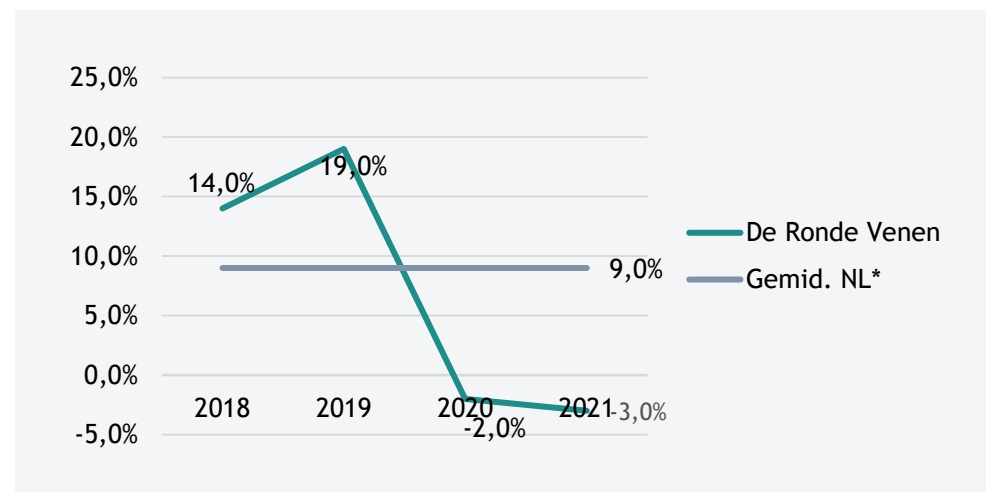
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde in 2020 voor gemeenten in de categorie 25.000-50.000 inwoners. Data gebaseerd op Benchmark Nederlands Gemeenten van BDO.

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is voldoende

Uw weerstandsvermogen is 3,2

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is minst risicovol

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2021 (GTK 2021)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen gemeente De Ronde Venen is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 33,8 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente De Ronde Venen heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 10,6 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente De Ronde Venen is volgens het GTK 2021 uitstekend te noemen.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 31%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente De Ronde Venen in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 51%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2021).

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente De Ronde Venen is -3%. Bijna 98% van de opbrengsten is gerealiseerd t/m 2021. Daarmee zijn opbrengsten voor de winstgevendende grondexploitaties verder gevorderd dan de lasten en resteren er meer te maken lasten dan te realiseren opbrengsten. Hierdoor kent de grondexploitatie per einde boekjaar een negatieve boekwaarde. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2021.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 BBV, WNT en SiSa
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Zie onze managementletter 2021 voor aandachtspunten in de interne beheersing

Onze aanpak voor 2021 was vooral gegevensgericht.

Interne beheersing en onze aanpak voor 2021

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter 2021.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als bij veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resterend. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven, etc.).

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, werkt momenteel aan een notitie betreffende 'best practicemaatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders'. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten. In onze managementletter hebben wij reeds aandacht gevraagd voor dit onderwerp.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad/auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker.

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2023

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft in augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. Mei 2022 vond de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Nu volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder andere het NBA. Op basis van de uitingen is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2023 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente De Ronde Venen met ingang van verslagjaar 2023 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Gemeente De Ronde Venen heeft inmiddels diverse stappen genomen ter voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. In 2021 is verder gewerkt aan het “Business Control Framework” om invulling te geven aan het plan van aanpak richting de rechtmatigheidsverantwoording 2023. De meerwaarde van de VIC voor de organisatie en onze controle kan nog worden vergroot. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de managementletter.

Sociaal domein 2021
bedragen circa
€ 24 miljoen

Onzekerheid ten
aanzien van
prestatielevering

Resterende onzeker-
heid Wmo ZIN circa
€ 482.000

Resterende onzeker-
heid Jeugdzorg circa
€ 1.577.000

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente De Ronde Venen met betrekking tot het sociaal domein bedragen over 2021 circa € 23,8 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2021	2020
Jeugdzorg ZIN	8.726	8.674
Wmo ZIN	5.651	5.712
Pgb	881	1.178
Participatiewet	6.259	6.668
Tozo	2.365	5.468
Totaal	23.882	27.700

Wmo ZIN

De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente De Ronde Venen. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente De Ronde Venen per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen € 1.928.000 (2020: € 867.000), waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 482.000

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente De Ronde Venen zorginstellingen gecontracteerd. Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente De Ronde Venen bij zorginstellingen om een verklaring conform het landelijke protocol (productieverantwoording en controleverklaring). Uit onze controle blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht.

Jeugdzorg (vervolg)

De opgave van de Jeugdzorg ZIN van de verschillende zorginstellingen is beschikbaar gesteld aan uw gemeente. Hierdoor heeft uw gemeente geruime tijd weinig zicht gehad op de definitieve kosten voor de Jeugdzorg ZIN. Uit de ontvangen verantwoording van verschillende zorginstellingen blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. In de financiële verantwoording Jeugdhulp 2021 is voor een bedrag ad € 2.629.000 aan onzekerheden geconstateerd (2020: € 1.757.000). Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 1.577.000.

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2021 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een beperking in het oordeel. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente De Ronde Venen zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	2,13%	1,57%
Wmo	nihil	1,32%

De financiële rechtmatigheidsfout voor pgb voor Gemeente De Ronde Venen ligt onder de rapportagetolerantie. Voor de getrouwheidsfouten geldt dat deze gelijk zijn voor alle gemeenten in Nederland. De financiële getrouwheidsfout ligt tevens onder de rapportage tolerantie. Daarnaast bestaat er geen verschil boven de rapportagetolerantie tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de controleverklaring van zorginstellingen, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 327.000. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2021 van uw gemeente.

Fout pgb mede gebaseerd op projectiebrieven

Rechtmatigheid fouten pgb onder de rapportagetolerantie

Geen financiële fouten pgb

Onzekerheden pgb geraamd op €327.000

Ontwikkelingen grondexploitaties

De belangrijkste lopende grondexploitaties betreffen De Maricken, Stationslocatie Mijdrecht en Land van Winkel. In 2021 is 100% van de grondopbrengsten gerealiseerd, dit geldt voor de grondexploitaties De Maricken en Land van Winkel. Voor Stationslocatie is € 668.000 aan verwachte opbrengsten sociale woningbouw nog te realiseren. Voor alle grondexploitaties te samen is € 730.000 winstneming gerealiseerd in het boekjaar. De verliesvoorziening (€ 4.079.000) voor de stationslocatie is vermeerderd met € 14.000 door verslechtering van het eindresultaat.

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente De Ronde Venen de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Voor de WNT wijzen wij u hier op de toelichting in de WNT verantwoording. Hierin is een toelichting opgenomen inzake een bestaande onzekerheid in de bezoldiging van een gemeentesecretaris.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van de gemeente De Ronde Venen niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente De Ronde Venen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens [bijlage B](#).

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA- regeling, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente De Ronde Venen, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

Onderschrijding lasten
€ 3,8 miljoen

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 104,2 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 100,4 miljoen aan werkelijke lasten in 2021. Dit is in totaal een onderschrijding van € 3,8 miljoen (3,6%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 102,2 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 104,2 miljoen aan werkelijke baten in 2021. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 2,0 miljoen (2%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2021 is er per saldo circa € 0,8 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 4,6 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringsbudgetten.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Overschrijding lasten
€ 0,8 miljoen

Zoals blijkt uit de figuur is op drie programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
1. Programma 1 Openbare orde en veiligheid (totaal € 132.000)	Past binnen het bestaande beleid welke niet tijdig is gesignaleerd. Dit betreft hogere kosten inzake handhaving.	✓	
2. Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat (totaal € 132.000)	Betreft overschrijdingen die worden gecompenseerd door opbrengsten	✓	
3. Programma 7 Milieu en duurzaamheid (totaal € 539.000)	Betreft overschrijdingen die worden gecompenseerd door opbrengsten	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op de verschillende programma's.

Bijlagen

- A. [Onze controle](#)
- B. [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente De Ronde Venen, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 29 september 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 29 september 2021 met kenmerk 'JB/JvS/HV/AA21-1657'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.040.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 52.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente De Ronde Venen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 29 september 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering, waarbij hoofdzakelijk gegevensgericht wordt gecontroleerd. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente De Ronde Venen. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ Management override: in onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Management override kan plaatsvinden door bijvoorbeeld schattingen te beïnvloeden. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail.
- ▶ Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels waardoor gelden onrechtmatig besteed worden.
- ▶ WNT-verantwoording voldoet niet aan de vereisten. Wij zien voor de gemeente een verhoogd risico omdat 2020 de gemeentesecretaris geschorst is en de gemeente met haar in overleg is over ontbinding van de overeenkomst. Dit werkt verder uit in de WNT verantwoording voor 2021.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van de gemeente De Ronde Venen aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid met een oordeel met beperking voor de rechtmatigheid verstrekt bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente De Ronde Venen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente De Ronde Venen als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met het diverse functionarissen waaronder de concern controller en met het college. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2021. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

Gemeenten hebben een belangrijke rol in de keten als het gaat om duurzaamheid

Duurzaamheid is al onderdeel van uw beleid

Strategie vormgeven vanuit een aantal

Onze visie op uw rol in verduurzaming

In 2015 zijn de duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals) van de Verenigde Naties door alle lidstaten van de VN aangenomen. Deze doelen vormen de wereldwijde agenda voor duurzaamheid tot 2030. Zoals ook in meerdere publicaties van de VNG is verwoord, is ieders inzet hierbij nodig en die van gemeenten onmisbaar. In het bijzonder attenderen wij u op de publicatie van de VNG met als titel 'De global goals in het gemeentelijk beleid - een handreiking voor de Nederlandse gemeenten'. Een publicatie waarin concreet per doel wordt ingegaan op uw mogelijke rol hierin.

Mede doordat in 2015 de doelstellingen voor 2030 zijn aangenomen is het onderwerp 'duurzaamheid' niet meer weg te denken van bestuursstafels in zowel de publieke als de private sector. Het hoeft weinig betoog dat voor overheden een regierol is weggelegd als het gaat om het uitvoering geven aan ambities, het stimuleren van gedragsverandering in de maatschappij en het financieel steunen van burgers en bedrijven. Als gemeente bent u de verbinding tussen vele partijen binnen en buiten uw gemeente, onder andere ten aanzien van zorg, sociale vangnetten, huisvesting, afvalbeheersing, de waterketen, enz.

Aan een aantal van de doelen kunnen lokale initiatieven worden gekoppeld. Het ontbreekt bij veel gemeenten echter aan een integrale strategie op het gebied van duurzaamheid in de breedte met als gevolg onvoldoende sturing vanuit een regierol. Die integrale strategie is noodzakelijk om de juiste afwegingen te maken zodat u een inhoudelijke bijdrage levert aan de duurzaamheidsagenda 2030, maar deze ook kunt vertalen naar financiële impact. Gezien de enorme opgaven die er liggen is uw gemeente een wat ons betreft onmisbare schakel in deze keten.

Hoe komt u tot uw strategie?

Wij zien duurzaamheid in de breedte als een belangrijk aandachtspunt voor uw gemeente.

We noemen een aantal vragen die kunnen helpen bij het invullen van uw regierol:

- ▶ Wat is uw ambitie ten aanzien van duurzaamheid binnen de gemeente of regio?
- ▶ Hoe ver bent u met uw dialoog met betrokkenen (stakeholder dialoog) om de belangrijkste thema's voor uw duurzaamheidsstrategie te onderkennen?
- ▶ In hoeverre heeft u duurzaamheid tot speerpunt in uw collegeprogramma opgenomen?
- ▶ Hoe concreet en meetbaar zijn de doelstellingen die u zich gesteld heeft?
- ▶ Kent u de meerjarige impact van uw ambities op uw begroting?

Zomaar een aantal wezenlijke basisvragen die noodzakelijkerwijze beantwoord moeten worden om op een gestructureerde en gedegen wijze invulling te kunnen geven aan uw rol. Dit vraagt ook een programmatische aanpak in de organisatie, zowel op inhoud als op aansturing. Een ambitie moet immers vertaald worden naar concrete doelen en kpi's en de uitvoering moet tenslotte ook gemonitord, bijgestuurd en gerapporteerd worden. Een betrouwbare totstandkoming van deze informatie is daarbij een belangrijke randvoorwaarde, zeker als bij dergelijke informatie mogelijk op termijn ook een controleverklaring verstrekt moet worden zoals in het bedrijfsleven het geval wordt (CSR). Overigens een aspect dat voor gemeenten nog niet aan de orde is.

Hoe nu verder?

Dit voorjaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen geweest. U heeft de taak een nieuw college te vormen met een nieuw 4-jarig collegeprogramma. Wij raden sterk aan hierin expliciet ruimte te scheppen voor het thema duurzaamheid als ‘rode draad’ in het collegeprogramma en daarin breder te kijken dan alleen naar klimaat, wat wij nog veel zien gebeuren. Om u te helpen in dat traject, hebben wij onderstaande routekaart ontwikkeld. Hierin zijn achtereenvolgens alle te zetten stappen in dit kader opgenomen. Daarbij is ook aandacht voor de inbedding in de organisatie.

Goede voorbeelden van gemeenten die duurzaamheid al expliciet als thema hebben omarmd zijn Nijmegen en Utrecht. Deze gemeenten geven transparant en concreet, elk op eigen wijze, inzicht in de doelstellingen en de realisatie hiervan.

Wij gaan graag met u het gesprek aan om u waar nodig te kunnen ondersteunen in dit proces van het bepalen van ambities en strategie, de vertaling naar de organisatie en de monitoring en rapportage hiervan. Gezien het belang van dit thema en onze maatschappelijke rol, hebben wij het bevorderen van verduurzaming en het transparant hierover rapporteren tot een van onze speerpunten gemaakt.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente De Ronde Venen heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	BEPERKING

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Specifieke uitkering reductie energiegebruik			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï			
E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	Onzekerheid		
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	Fout		
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	Onzekerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H16	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

bdo.nl